

Helse- og Omsorgsdepartementet
Att: Kaja Lund-Iversen
Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

01.08.06

INNSPILL TIL HANDLINGSPLAN FOR BEDRE KOSTHOLD I BEFOLKNINGEN 2007 - 2011

Vi viser til brev av 15.06.06 vedrørende handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen, med invitasjon til å komme med innspill og kommentarer.

4H Norge er en frivillig barne- og ungdomsorganisasjon, som er demokratisk oppbygd. Helse er en av 4Hs fire grunnpilarer. Dette gjenspeiles i 4H-løftet, som sier at medlemmene skal arbeide mot å bli "en ungdom med klart hode, varmt hjerte, flinke hender og god helse". Sunt kosthold, friluftsliv og fysisk aktivitet er eksempler på hvordan helse fremmes i praksis gjennom 4Hs arbeid. 4H har også satt i gang egne prosjekter for å inkludere barn og unge med funksjonsnedsettelse og fra etniske minoriteter.

I 4H legges det stor vekt på opplæring gjennom mottoet "Å lære ved å gjøre". Kosthold og helse er blant 4Hs tradisjonelle arbeidsområder, og fremmes gjennom prosjekter, kurs og andre aktiviteter. Vi kan for eksempel nevne at deltagerne på 4Hs landsleir nå i sommer hadde mulighet til å velge mellom flere kurs i matlagning og kosthold. I forbindelse med leirer og kurs ønsker 4H å fokusere på sunt kosthold, blant annet økt forbruk av frukt og grønnsaker.

Et av 4Hs nye opplæringstiltak heter nettopp "Matskolen". Dette er et ferietilbud hvor barn og unge lærer om sunt kosthold og sammenhengene mellom helse, fysisk aktivitet og mat. Disse sammenhengene er i fokus også når det gjelder kurs og andre 4H-aktiviteter, så vel nasjonalt som lokalt. Målet for "Matskolen" er å gi barn kunnskap om mat, kosthold og mosjon samtidig som de har det moro. Det legges vekt på lokale produksjonsforhold, og på økologiske prinsipper. Deltagerne er med på lokale gårds- og bedriftsbesøk, foruten fysisk aktivitet, matlagning, friluftsliv og lek. "Matskolen" bygger for øvrig på en idé som er gjennomført med stor suksess i Danmark (www.madskoler.dk) Prosjektet "Matskolen" prøves foreløpig ut i Rogaland, som et samarbeid mellom 4H Rogaland og Fylkemannen i Rogaland, landbruksavdelingen. "Matskolen" finansieres blant annet med prosjektmidler fra Landbruks- og Matdepartementet. 4H Norge ønsker å starte opp "Matskoler" i alle fylker, men dette er selvsagt avhengig av finansiering.

Mye av arbeidet i 4H, i likhet med andre samfunnsnyttige organisasjoner, drives som frivillig, ulønnet aktivitet. Samtidig er det en kjensgjerning at prosjektarbeid, kurs og opplæring koster penger og krever kompetente fagpersoner. For å kunne gi et godt tilbud til flest mulig barn og unge, er det ikke ønskelig å legge opp til for store deltager- eller påmeldingsavgifter. Dersom det er for dyrt å delta, vil vi ikke nå ut til barn og unge fra mindre ressurssterke familier. Derfor er det viktig med stabil finansiering slik at prosjekter som "Matskolen" kan settes ut i livet og følges opp på en skikkelig og faglig forsvarlig måte uten at det blir for dyrt for de som skal delta. Frivillige organisasjoner som 4H yter stor innsats på folkehelseområdet gjennom sin generelle virksomhet. Ved å lære opp barn og unge med fokus på helse, kosthold og fysisk aktivitet legger 4H Norge allerede ned et betydelig arbeid, som ikke blir mindre viktig i årene som kommer.

Forebyggende arbeid og opplysningsarbeid må intensiveres for å unngå at stadig flere unge mennesker blir overvektige, og kommer i risikozonen for kostholds- og livsstilsrelaterte sykdommer og lidelser. Hvis frivillige organisasjoner skal være aktive medspillere når det gjelder handlingsplanarbeid, må det følge ressurser med både handlingsplanen og tiltakene. Dette kan gjerne være prosjektmidler, men de bør da knyttes opp mot de mer langsiktige tiltakene i planen. Det er lite tilfredsstillende å sette i gang med kortsiktige og begrensede prosjekter, for så å måtte avbryte på grunn av manglende finansiering når prosjektene er kommet godt i gang. Det er svært vanskelig å få gode, overførbare resultater dersom prosjektene blir for kortvarige og avbegrensede.

Som nevnt over legges det ned svært mange dugnadstimer med ulønnet, frivillig arbeid i organisasjoner som 4H. Dette er allikevel ikke nok, da lønnet personell er nødvendig for å sikre kvalitet og kompetanse i prosjekter, kurs og andre tiltak. Aktiviteter som tilbys kan som sagt heller ikke være for kostbare for barn og unge, da dette ekskluderer de barna som har den mest marginale økonomien. Det er kanskje disse barna som trenger denne type kurs og opplæring mest, og da må tiltak under handlingsplanen være lokale, billige lavterskeltilbud som alle kan dra nytte av uavhengig av økonomisk status. Derfor må finansiering være på plass hvis frivillige organisasjoner i det hele tatt skal kunne påta seg nye oppgaver, som for eksempel oppfølging av nasjonale handlingsplaner. Det blir ellers umulig å følge opp gode intensjoner fra politikere, fagfolk og sentrale myndigheter, selv om organisasjonene gjerne ønsker å være positive samarbeidspartnere. Det synes vi ville være synd, da det sjelden står på den "gode vilje" i de frivillige organisasjonene.

Vennlig hilsen
4H Norge

Astrid Solberg/s
generalsekretær

Kristin Madsen/s
prosjektleder,
Friluftsliv og helse for alle